

NAUČNÁ VLASTIVĚDNÁ STEZKA Předmostím až do pravěku

SONDA DO PRAVĚKU

Na trase naučné vlastivědné stezky kromě obvyklých zastavení vybavených informačními tabulemi nalezneme

- Památník lovců mamutů na místě odkrytého sprašového profilu u paty hřbitovní zdi
- Školní naučnou stezku se „školním kopcem“ a „školním amfiteátr“ v atraktivních přírodních lokalitách poblíž Přerovské rokle

- Mamutov – rodící se skansen pravěkých zvířat pod přírodní památkou Na Popovickém kopci
- Malé školní muzeum lovců mamutů v budově Základní školy J. A. Komenského v Předmostí.

Všechny uvedené aktivity jsou součástí projektu *Předmostím až do pravěku*, který je finančně podporován z programu Evropské unie *Iniciativy Společnosti INTERREG IIIA – Česká republika-Polsko*. Žádost o finanční podporu podalo město Přerov společně s polským partnerem – městem Ozimek.

PŘEROV

OZIMEK

Město Ozimek leží v *Opolském vojvodství*, asi 90 km od hranic Moravy s Polskem. V poměrně mladém průmyslovém okresním městě žije více než 10 tisíc obyvatel. Okolní lesy, které jsou součástí chráněného území *Lasy Stobrowsko-Turawskie*, nabízí možnost procházek přírodou s unikátní flórou a faunou. Vodním sportům se můžeme věnovat na 6 km vzdáleném *Turavském jezeře*. Řeku *Mala Panew*, která Ozimkem protéká, je možné sjíždět na lodích. Ozimek přináší také bohatou kulturní nabídku. Každoročně se zde koná mistrovství republiky a Evropy mažorettek, kterého se zúčastňuje i přerovská skupina.

Mimořádnou událost celosvětového významu představují pro Ozimek nálezy kostí dinosaurů starých 225 milionů let v nedalekém *Krasiejowě*. První kosti byly náhodně objeveny při povrchové těžbě jílu a cihlářské hlíny. Od roku 2000 zde paleontologové odhalují největší evropské pohřebiště triasových vodních a suchozemských obratlovců. Nálezy budí pozornost vědců a médií celého světa se staly impulsem ke vzniku společnosti *Dinopark*. Díky ní zde byl vybudován moderní výstavní naučný pavilon. V prosklené budově si návštěvníci mohou prohlédnout nalezené kosterní pozůstatky. Již nyní se pracuje na vybavení areálu původního povrchového dolu turistickými stezkami, komerčními objekty a parkovištěm.

PRZEZ PRZEDMOŚCIE DO PREHISTORII

Na trasie naukowo-poznawczej trasy oprócz zwykłych przystanków zaopatrzonych w tablice informacyjne znajdują się:

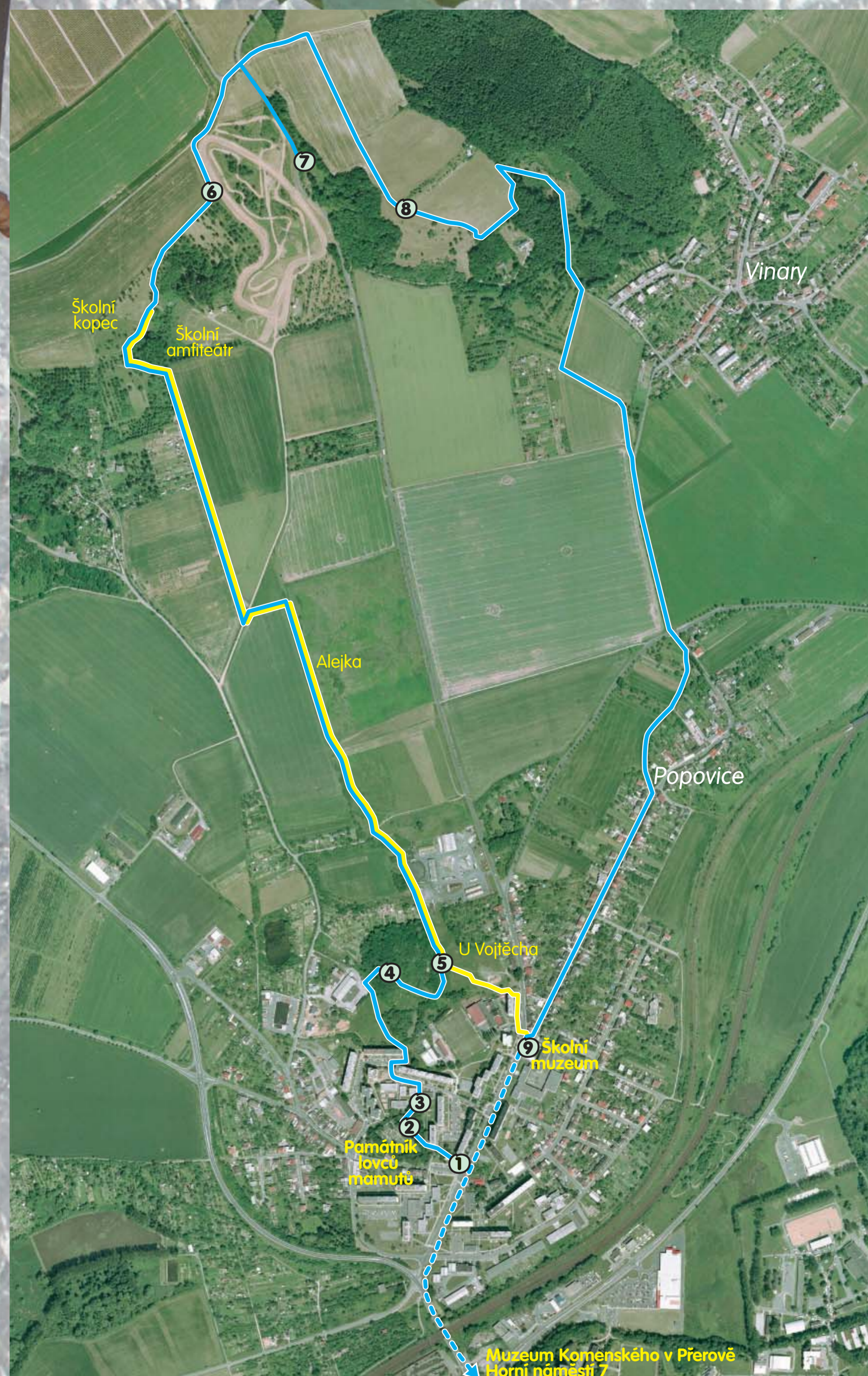
- *Pomnik łowców mamutów* w miejscu odkrytego profilu lessowego u stóp muru cmentarnego
- *Szkolna trasa naukowa* ze „szkolnym wzgórzem” i „amfiteatrem szkolnym” w atrakcyjnych przyrodniczo miejscach w pobliżu *Přerovské rokle* (Parowu przerowskiego)
- *Mamutov* – powstający skansen prehistorycznych zwierząt pod pomnikiem przyrody *Na Popovickém kopci* (Na Popovickiej górze)
- *Małe szkolne muzeum łowców mamutów* w budynku Szkoły podstawowej im. J. A. Komenského w Przedmościu

Wszystkie wspomniane punkty są częścią projektu „Przez Przedmoście do prehistorii”, który jest finansowo wspierany z programu Unii Europejskiej *Iniciativy Współpracy INTERREG IIIA Czechy-Polska*. Prośbę o wsparcie finansowe wystosowało miasto Přerov wspólnie z polskim partnerem – miastem Ozimek. Miasto Ozimek leży w *województwie opolskim*, około 90 km od granic Moraw z Polską. W tym dość młodym mieście przemysłowym żyje ponad 10 tysięcy mieszkańców. Okoliczne lasy są częścią chronionego obszaru nazywanego *Lasami Stobrowsko-Turawskimi*. Istnieje możliwość spacerów po okolicach bogatych w unikatową faunę i florę. Na oddalonym o 6 km *Jeziorze Turawskim* można oddawać się sportom wodnym. Rzekę *Mala Panew*, która przepływa przez miasto, można przepłynąć na łodziach. Ozimek posiada również bogatą ofertę kulturalną. Co roku odbywają się tutaj Mistrzostwa Czech i Europy mažorettek, w których bierze udział również grupa z Přerowa.

Niezwykłym wydarzeniem ogólnoswiatowego znaczenia stało się dla Ozimka odkrycie kości dinosaurów sprzed 225 milionów lat w niedalekim *Krasiejowie*. Pierwsze kości były znalezione przypadkowo przy odkrywkowym wydobyciu iltu i gliny ceglanej. W roku 2000 znaleźli tutaj paleontolodzy największe europejskie cmentarzysko triasowych wodnych i lądowych kregowców. Znaleźiska przykuwające uwagę naukowców i mediów z całego świata stały się impulsem do powstania spółki *Dinopark*. Dzięki temu zbudowano nowoczesny pawilon muzealno-naukowy. W przeszklonej budowli odwiedzający mogą obejrzeć znaleźiska. Już teraz pracuje się nad stworzeniem w strefie dawnej kopalni ścieżek turystycznych, budynków komercyjnych i parkingów.

MILÝ NAVŠTĚVNÍKUI
DOVOL, ABYCH SE TI PŘEDSTAVILA. MĚ JMÉNO JE PRAŽINKA A RÁDA BYCH TI UKÁZALA TA NEJZAJÍMAVĚJŠÍ MÍSTA V OKOLÍ.

POKUD PŘIJMEŠ MOJE POZVÁNÍ, PŘEVĚDU TĚ HISTORII PŘEDMOSTÍ OD DÁVNÉ MINULOSTI AŽ PO SOUČASNOST. UKÁŽU TI TY NEJKRÁSNEJŠÍ KOUTY PŘÍRODY, JAKÉ TADY MÁME. NAVŠTÍVÍME ŠKOLU POD ŠIRÝM NEBEM. JAKO Z ROZHLEDNÝ UVIDÍŠ CELÉ MĚSTO PŘEROV A VSTUP DO MORAVSKÉ BRÁNY. A HLAVNĚ – NA TO SE NEJVICE TĚŠÍM – ZAVEDU TĚ K NÁM DOMŮ, DO DOBY, KTERÉ TY A TVOJI VRSTEVNÍCI ŘÍKÁTE PRAVĚK. DOZVÍŠ SE, JAK MŮJ PRAMUŽÍČEK OBSTARÁVÁ ŽIVOBÝTÍ PRO NAŠI PRARODINKU, CO DĚLÁM JÁ, KDYŽ ZROVNA NEPROVÁŽÍM NĚJAKOU VÝPRAVU, A SPOUSTU DALŠÍCH ZAJÍMAVOSTÍ O PRAĚDECH A MAMUTECH ZE SVĚTOZNÁMÉHO NALEZIŠTĚ V PŘEDMOSTÍ. PŘÍPRAVEN? TAK TĚDY MŮŽEME ZAČÍT. CELKEM NÁS ČEKÁ DEVĚT ZASTAVENÍ. JÁ NA TEBE BUDU ČEKAT U KAŽDĚHO Z NICH.

ŠKOLNÍ NAUČNÁ STEZKA PŘI ZŠ J. A. KOMENSKÉHO
SZKOLNA TRASA NAUKOWA PRZY SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. J. A. KOMENSKIEGO
THE NATURE TRAIL OF BASIC SCHOOL OF J. A. KOMENSKÝ

NAUČNÁ VLASTIVĚDNÁ STEZKA „PŘEDMOSTÍM AŽ DO PRAVĚKU”
TRASA NAUKOVA „PRZEZ PRZEDMOŚCIE DO PREHISTORII”
THE NATURE TRAIL „THROUGH PŘEDMOSTÍ TO PREHISTORY”

KM	ZASTAVENÍ / PRYZSTANEK / STOP
1 0,0	SONDA DO PRAVĚKU – VÍTEJTE V PŘEDMOSTÍ WITAJCIE W PRZEDMOŚCIU / WELCOME TO PŘEDMOSTÍ
2 0,2	PAMÁTNÍK LOVCŮ MAMUTŮ POMNIK ŁOWCÓW MAMUTÓW / THE MONUMENT TO MAMMOTH HUNTERS
3 0,3	SKALKA
4 0,8	HRADISKO
5 1,0	ŠKOLNÍ STEZKA TRASA SZKOLNA / SCHOOL TRAIL
6 3,0	PŘEROVSKÁ ROKLE PARÓW PRZEROWSKI / PŘEROW GULCH
7 3,6	MAMUTÍK TOM MAMUCIĄTKO TOM / THE LITTLE MAMMOTH TOM
8 5,2	NA POPOVICKÉM KOPCI – CO LOVCI MAMUTŮ NEVIDĚLI CZEGO ŁOWCY MAMUTÓW NIE WIDZIELI / WHAT THE MAMMOTH HUNTERS COULD NOT SEE
9 8,2	ŠKOLNÍ MUZEUM MUZEUM SZKOLNE / THE SCHOOL MUSEUM

THROUGH PŘEDMOSTÍ TO PREHISTORY

This nature trail is related to national history and geography and includes not only usual stops with information boards but also the following monuments:

- *The Monument to Mammoth Hunters* – located on the area of the uncovered loess profile at the bottom of a cemetery wall.
- *School nature trail* with a “School Hill” and “School Amphitheatre” – in an attractive countryside close to *Přerovská rokle*.
- *Mamutov* – an open-air museum of prehistoric animals, which is being developed now, is located below the nature monument *Na Popovickém kopci* (On Popovice Hill)
- *Small School Museum of Mammoth Hunters* – on the premises of the Basic School of J.A. Komenský (J.A. Comenius) in Předmostí.

All the above mentioned activities are part of the project “*Through Předmostí to Prehistory*”, which is subsidized by the EU programme *Community Initiatives INTERREG IIIA – the Czech Republic-Poland*. The application for the grant was submitted by Přerov, together with a partner from Poland, Ozimek.

Ozimek is located in *Województwo opolskie* (Opolskie voivodship), approximately 90kms from the border of Moravia and Poland. Ozimek is quite a new industrial and regional town with the population of 10 thousand citizens. The surrounding forests belong to the protected area *Lasy Stobrowsko – Turawskie* and offer great walks through the countryside with unique fauna and flora. Water sports can be enjoyed at *Turawa Lake*, which is 6 kms from the town. The River *Mala Panew* flows through the town and can be sailed on boats. Ozimek also offers a rich cultural programme. The Republic Championship and the European Championship of Majorettes take place there, and the team of Majorettes from Přerov participates in both of these competitions as well.

The discoveries of 225 million year-old-dinosaur bones in nearby *Krasiejów* meant an outstanding event of global significance for Ozimek. The first bones were accidentally found during opencast clay mining. Since 2000, the paleontologists have been revealing the greatest European burial ground of Triassic water and terrestrial vertebrates and these discoveries attract attention of scientists and media around the world. The company, *Dinopark*, was founded and has built a modern pavilion in order to educate and exhibit the skeletal remains and already started to build nature trails, commercial objects and a car park on the area of a former opencast pit.